

**A Kúria
Jogegységi Panasz Tanácsának
határozata**

Az ügy száma: Jpe.I.60.029/2024/9.

A felperes: a felperes neve
(a felperes címe)

A felperes képviselője: KPM Ügyvédi Iroda
(a felperes képviselőjének címe., eljáró ügyvéd: Dr.
Petrovics Bálint)

Az alperes: az alperes neve
(az alperes címe)

Az alperes képviselője: Dr. László Ágnes ügyvéd
(az alperes képviselőjének címe)

A per tárgya: kölcsöntartozás megfizetése

A jogegységi panaszt előterjesztő fél: a felperes

A jogegységi panasszal támadott határozat: Pfv.20.040/2024/2. számú végzés

Rendelkező rész

A Kúria a jogegységi panasszal támadott határozatot hatályon kívül helyezi, és a Kúria eljáratanácsát a felülvizsgálati eljárás lefolytatására utasítja.

A panasz elbírálásával összefüggésben felmerült költséget az állam viseli.

Indokolás

A jogegységi panasz alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes jogelődje mint hitelező és az alperes mint adós között 2008. április 29-én személygépkocsi vásárlása céljából kölcsönszerződés jött létre. Az alperes a vásárlással egyidejűleg önerőből teljesítette a vételár első részletét. A kölcsönszerződésen, a kockázatfeltáró nyilatkozaton, valamint a gépjármű átvételi jegyzőkönyvön az alperes aláírását harmadik személy szabadkézi utánzás módszerével, másolva készítette. A felperes jogelődje a kölcsönt folyósította. Az alperes a gépjárművet átvette, majd a kölcsönre 2008 és 2015 között összesen 5.764.782 forintot fizetett. Ezt követően nem teljesített, ezért a hitelező felmondta a kölcsönszerződést, és a szerződésből eredő követelését a felperesre engedményezte.

[2] A felperes keresetében a kölcsönszerződés alapján kérte kötelezni az alperest 3.602.123 forint és járulécai megfizetésére. Másodlagosan – arra az esetre, ha a bíróság az ügyleti kamat éves százalékos mértékének hiánya miatt a szerződés érvénytelenségét állapítaná meg – kérte a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását, valamint az alperes ugyanezen összeg és járulécai megfizetésére kötelezését azzal, hogy az ügyleti kamat éves százalékos mértéke 7,95%.

[3] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével helyt adott az elsődleges keresetnek. Indokolása szerint a kölcsönszerződést az alperes helyett a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 221. § (1) bekezdése szerinti álképviselő kötötte, akinek a cselekményét az alperes az érvényes szerződésnek megfelelő – ráutaló – magatartásával jóváhagyta, ezáltal az álképviselő jognyilatkozata érvényessé, és így joghatás kiváltására alkalmassá vált.

[5] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével megváltoztatta az elsőfokú ítéletet, és elutasította a keresetet. Ítélete indokolásában rámutatott: nem állapítható meg, hogy a felperes által csatolt szerződés szerinti tartalommal jött létre a szerződő felek között a kölcsönszerződés, az írásszakértői bizonyítás eredménye alapján ugyanis nem fogadható el hitelesnek az alperes aláírása. A másodfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a jelen esetben nincs szó álképviseletről, mivel az ismeretlen harmadik személy az alperes névaláírását meghamisítva kötötte meg a szerződést. A szerződést tartalmazó okiratot nem írta alá az alperes nevében más személy, hanem az alperes nevét írta rá egy ismeretlen, így az okirat nem tekinthető aláírtnak sem az adós, sem az álképviselő által. Az álképviselő eljárásának utólagos jóváhagyása ehhez képest nem vizsgálható. A fizetési ütemezés és a felek nyilatkozata alapján a kölcsön összege megállapítható volt, a szerződés egyéb feltételeiben való megállapodás, a szerződés további tartalma azonban nem bizonyított. Tekintettel arra, hogy a felek a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 210. §-ában

megszabott írásbeli alak megsértésével kötöttek szerződést, az a régi Ptk. 217. § (1) bekezdése alapján érvénytelen. Érvénytelen szerződésre nem lehet jogot alapítani, ezért az elsődleges keresetet alaptalannak találta. Nem látta teljesíthetőnek a felperes másodlagos keresetét sem (ennek indokai a panasz elbírálása szempontjából lényegtelenek). Az érvénytelenség további jogkövetkezményeit pedig – erre irányuló kereset hiányában – külön perben levonhatóknak tekintette.

[6] A jogerős ítélet ellen, annak hatályon kívül helyezése és az elsőfokú ítélet helybenhagyása érdekében a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyhez csatolt külön beadványban a felülvizsgálat engedélyezését kérte. Nézete szerint a szerződés azzal a tartalommal jött létre, amely tartalommal azt az álképviselő – akinek eljárását az alperes utóbb jóváhagyta – megkötötte. Tévesnek tartotta azt a jogi álláspontot, hogy nem lehet álképviseletről szó, mert a harmadik személy nem az alperes javára akart szerződést kötni. A jogerős ítéletben foglaltakkal ellentétben jelentőséget tulajdonított annak, hogy a képviselt személy utóbb jóváhagyja-e a megtett jognyilatkozatot. Álláspontja szerint a szerződési okiratban rögzített tartalommal álképviselő útján tett jognyilatkozattal létrejött a felek között a kölcsönszerződés. A másodfokú bíróság az indokolási kötelezettsége megsértésével tért el jogkérdésben a Kúria Pfv.20.617/2021/5. számú, közzétett határozatától. Hangsúlyozta: a felülvizsgálati eljárás tárgya kizárólag annak elbírálása lehet, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő-e azért, mert a másodfokú bíróság az álképviselő szabályait megsértve, a Kúria „precedens döntésétől” eltérően kimondta, hogy a perbeli szerződést aláíró személy nem minősült álképviselőnek.

[7] A felperes a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (3) bekezdésére alapította. A másodfokú bíróság által megsértett jogszabályhelyeket és a hivatkozott kúriai döntést a felülvizsgálati kérelmében foglaltakkal egyezően jelölte meg.

A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata

[8] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban hozott, a jelen jogegységi panasszal támadott Pfv.20.040/2024/2. számú végzésével a felülvizsgálatot megtagadta. A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben is hivatkozott kúriai döntés vizsgálatával arra a következtetésre jutott, hogy a felperes által a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben megjelölt jogkérdés nem azonosítható az általa hivatkozott határozatban megítélt jogkérdéssel. Indokolása szerint a felperes által hivatkozott határozatnak az engedélyezési kérelemben megjelölt részeiben nem az adott ügy tényállása alapján felvetődött jogkérdésben hozott döntés elvi jelentőségű jogkérdésként megfogalmazott magja jelenik meg, hanem pusztán a felhívott jogszabályok törvényi tényállása. A felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat elvi tartalmaként emelte ki, hogy aki a fél helyett a szerződést nem a saját kézjegyével látja el, hanem arra a fél nevét írja rá (szabadkézi úton rámásolja), nem álképviselőként jár el, így nem vizsgálható az álképviselő eljárásának utólagos jóváhagyása sem. Ezzel szemben a Kúria a hivatkozott határozatában – a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva – a perbeli szerződés érvényességének kérdését [rég Ptk. 217. § (1) bekezdés] ítélte meg. Azt a jogkérdést bírálta el, hogy az adott esetben megvalósult-e a Hpt. 210. § (1) bekezdése szerinti követelmény, azaz az egyedi szerződés írásba foglalása azzal, hogy azt a szerződéskötés alkalmával jelen volt alperes helyett álképviselő írta alá, és az alperes az ő eljárását utóbb jóváhagyta. Döntésének elvi tartalma az, hogy a pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződés alaki okból nem érvénytelen, ha a fél a helyette és nevében azt aláíró álképviselő eljárását utóbb jóváhagyja. Ennek az összevetésnek az eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítéleti rendelkezés nem tér el jogkérdésben a Kúria közzétett határozatának az engedélyezési kérelemben megjelölt

résztől, így a felülvizsgálat engedélyezésének a Pp. 409. § (3) bekezdés szerinti feltétele nem áll fenn.

A jogegységi panasz és az ellenérdekű fél nyilatkozata

[9] A Kúria felülvizsgálatot megtagadó végzésével szemben a felperes nyújtott be jogegységi panaszt a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (1) és (2) bekezdése alapján. Kérte a támadott határozat hatályon kívül helyezését, és a Kúria új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását a Bszi. 41/D. § (2) bekezdés alkalmazásával. Álláspontja szerint a Kúria eljáró tanácsa a következő kúriai határozatoktól tért el jogkérdésben: Pfv.21.312/2020/3., Pfv.21.294/2022/2., Gfv.30.561/2022/2., Gfv.30.562/2022/2. és Gfv.30.042/2023/2.

[10] Indokolása szerint a Kúria – a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben hivatkozott – Pfv.20.617/2021/5. számú „precedenserejű” döntésében kimondta, hogy ha kölcsönszerződést valamelyik fél helyett harmadik személy írja alá, de utóbb a fél a szerződés teljesítésével az eljáró személy eljárását ráutaló magatartásával jóváhagyja, akkor az ilyen személy álképviselőnek tekinthető, és az általa tett jognyilatkozat hatályos, a képviselt felet jogosítja és kötelezi, a szerződés pedig nem minősül érvénytelennek a kötelező írásbeliség hiánya miatt. Jelen eljárásban ugyanez volt a jogkérdés, azaz, ha az adós helyett harmadik személy írta alá a kölcsönszerződést, de azt az alperes adós közel hét éven keresztül teljesítette, vagyis ráutaló magatartásával az eljáró harmadik személy eljárását jóváhagyta, akkor ez a harmadik személy álképviselőnek minősül-e, az ő eljárása az alperes adóst jogosítja és kötelezi-e vagy sem. Minthogy a két ügyben a vizsgált jogkérdés teljes mértékben azonos, azonban a jogerős ítélet jogkérdésben eltért a Pfv.20.617/2021/5. számú eseti döntésben kifejeződött gyakorlattól, ezért a Kúriának a jelen panasszal támadott Pfv.20.040/2024/2. számú végzésével a felülvizsgálatot a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján mérlegelés nélkül engedélyeznie kellett volna.

[11] Hangsúlyozta, hogy nem a döntés elvi tartalmának, hanem a vizsgált jogkérdésnek kell azonosnak lenni ahhoz, hogy az attól való eltérés megállapítható legyen. Annak nem tulajdonított jelentőséget, hogy az álképviselő eljárását a szerződés létrejötte vagy érvényessége körében kell-e értékelni, ugyanis amennyiben a bíróság érvényesnek minősít egy szerződést, az magában foglalja azt is, hogy a szerződés létrejött, hiszen csak létrejött szerződés minősülhet érvényesnek.

[12] A Kúria Pfv.21.312/2020/3. számú határozatától jogkérdésben való eltérést abban látta, hogy e szerint az alapozza meg a felülvizsgálat engedélyezését a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján, ha a másodfokú bíróság jogértelmezése ellentétes a Kúria jogértelmezésével, ebbe a fogalomba pedig egy konkrét jogi norma (jelen perbeli esetben az álképviselő szabályainak) tartalmát, lényegét érintő jogértelmezési tevékenység tartozik bele. A Pfv.21.294/2022/2., Gfv.30.561/2022/2., Gfv.30.562/2022/2. és Gfv.30.042/2023/2. számú határozatokban foglaltaktól való eltérést pedig abban, hogy e döntések értelmében a „felülvizsgálatban” hivatkozott jogszabálysértésnek az ügy érdemére kiható, elvi jelentőségű jogkérdésben kell fennállnia, a felperes által hivatkozott jogkérdés pedig olyan elvi jelentőségű jogkérdésnek minősül, amely a jogszabály értelmezésével, azaz a régi Ptk. 221. § (1) bekezdésének alapvető tartalmával függ össze. A jogkérdésben való eltérés során pusztán azt szükséges figyelembe venni, hogy a Pfv.20.617/2021/5. számú ügyben a Kúria megvizsgálta és értelmezte a régi Ptk. 221. § (1) bekezdésében foglaltakat, a jogerős ítélet pedig ezzel ellentétesen foglalt állást: olyan tartalmat tulajdonított ugyanezen normaszövegnek, amellyel az nem bír, és így szükségszerűen ellentétes annak korábbi kúriai értelmezésével.

[13] Az ellenérdekű fél a jogegységi panasz elutasítását kérte. A támadott határozat helyessége melletti érveit fejtette ki, előadva, hogy az e perben hozott jogerős határozat eltérő

tényálláson alapul, mint a felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott referenciahatározat, már csak azért is, mert a felperes által támasztott követelés kölcsönszerződésen alapult, míg a másik per tárgya lízingszerződés volt. Vitatta, hogy a jogegységi panasz alapjává tett többi referenciahatározattal való ténybeli azonosság is fennállna. Álláspontja szerint eltérő tényekből eltérő jogi következtetéseket kell levonni. Hangsúlyozta, hogy a felperes a követelése alapjául szolgáló szerződést a per során nem is tudta bemutatni eredetben.

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának döntése és annak jogi indokai

[14] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a jogegységi panaszt befogadta, és azt alaposnak találta.

[15] A panaszos a kérelmét a Bszi. 41/B. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozással is előterjesztette. Az (1) bekezdés alapján jogegységi panasznak van helye – a pervezetésre vonatkozó végzés kivételével – a Kúriának az eljárási törvény alapján további fellebbezéssel, felülvizsgálati kérelemmel vagy felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható határozata ellen, ha a felülvizsgálati kérelemben a Kúria 2012. január 1. után hozott és a Bíróági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett határozatától (a továbbiakban: a Kúria közzétett határozata) jogkérdésben való eltérésre már hivatkoztak, és a Kúria az eltéréssel okozott jogsértést határozatában nem orvosolta. A (2) bekezdés alapján jogegységi panasznak van helye akkor is, ha a Kúria ítélező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tér el a Kúria közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbb fokú bíróságok határozatában nem került sor. Mindkét esetben csak a BHGY-ban közzétett kúriai határozatra lehet eredményesen hivatkozni.

[16] A panaszbeadvány tartalmaz BHGY-ban közzétett kúriai határozatokra hivatkozást, állítva a támadott kúriai határozatnak azoktól jogkérdésben való indokolatlan eltérését, bemutatva azt is, miben látja azt az eltérést, amelyre már a felülvizsgálati kérelmében is hivatkozott. Ezért a panasz befogadható volt.

[17] A panaszban hivatkozott határozatok közül egy nem teljesíti azt a követelményt, hogy azt a Kúria 2012. január 1-je után hozta és a BHGY-ban közzé van téve: a Gfv.30.042/2023/2. számú végzéssel a Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet visszautasította, az ilyen határozatokat a BHGY-ban nem kell közzétenni. Ezért az érdemi vizsgálat csak a többi referenciahatározattól való eltérésre korlátozódott.

[18] A panaszos nem különítette el sem az indokait, sem az általa hivatkozott referenciahatározatokat abból a szempontból, hogy azok a panaszát a Bszi. 41/B. §-ának (1) vagy (2) bekezdése alapján hivatottak-e megalapozni. A két jogszabályi rendelkezés együttes alkalmazása logikailag kizárt: az (1) bekezdés akkor alkalmazható, ha a Kúria BHGY-ban közzétett határozatától már a jogerős határozatot hozó bíróság is eltért, és ezt a Kúria a felülvizsgálati kérelem ellenére sem orvosolta, míg a (2) bekezdés akkor, ha kizárólag a Kúria tért el a korábban BHGY-ban közzétett határozatától a felülvizsgálati eljárás során, és erre értelemszerűen a panaszos megelőzőleg felülvizsgálati kérelemben nem tudott hivatkozni.

[19] A panaszos a jogegységi panasszal támadott végzés helyességét vitatta, mert szerinte, érvei alapján a felülvizsgálat engedélyezésének lett volna helye. Kérelme a jogerős ítélet felülvizsgálatának lefolytatását célozza az ítélező tanács által el nem fogadott érvelése alapján. A Bszi. 41/B. § (1) bekezdése a referenciahatározat(ok)tól eltérő jogerős, felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat esetén biztosít jogorvoslatot, feltéve, hogy az eltérést – amelyre a felülvizsgálati kérelemben hivatkozni kell a félnek – a Kúria a felülvizsgálati eljárás során nem orvosolta. Amennyiben ennek oka az, hogy tartalmi vagy formai okokból sor sem került az eltérés indokoltságának érdemi vizsgálatára, a panaszosnak azt is be kell mutatnia, hogy a Kúria határozata – adott esetben a felülvizsgálatot megtagadó végzés – annak ellenére nem biztosította a sérelem orvoslásának lehetőségét, hogy erre a

kérelem egyébként lehetőséget kínált. Ezért ebben az esetben a jogegységi panasz eljárásban csak az vizsgálható, hogy a felülvizsgálatot megtagadó végzés jogsértően hiúsította-e meg a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő által állított azon jogsértésnek az érdemi vizsgálatát, amely szerint a jogerős ítélet jogkérdésben eltér a Kúriának a felülvizsgálati kérelemben megjelölt közzétett határozatától.

[20] A jogegység követelményén belül az az elvárás, hogy ugyanazon jogkérdést felvető ügyekben (ügyazonosság) a jogértelmezés is azonos legyen. Ha nincs meg az ügyek közötti azonosság, mert eltérő háttérűek a bírói döntések, akkor sem jogilag, sem tágabb értelemben nem értelmezhető a jogegység. A jogegység követelménye megköveteli annak vizsgálatát, hogy mikor áll fenn az ügyek (bírói döntések) közötti azonosság. Az ügyazonosság több tényező által befolyásolt, összetett jogfogalom, amelyet mindig esetről esetre kell vizsgálni. {Jpe.II.60.002/2021/7., Indokolás [19]-[21]} Az ügyazonosság vizsgálata során szigorúan kell venni az összehasonlított bírói döntésekben alkalmazott, a jogegységi panasz szempontjából releváns jogszabályok egyezőségét és a jogértelmezésnél értékelendő tények lényegi hasonlóságát. A jogértelmezés a konkrét tényálláshoz kötődik, így egy határozat elvi tartalmát, az adott jogi norma értelmét mindig a teljes tényállás figyelembevételével kell megállapítani. Lényeges tényállásbeli eltérés mellett a közzétett jogértelmezés már nem irányadó. A kúriai határozat jellemzően akkor minősül precedensnek, ezáltal követendőnek és a felülvizsgálati kérelemben vagy jogegységi panaszban hivatkozhatónak, ha az mind ténybelileg, mind jogilag hasonlít lényeges pontokon a konkrét ügghöz. Két egymással maradéktalanul megegyező tényállású ügy bizonyosan nem létezik. Ezért a jogegységi panasz intézményének kiüresedéséhez vezetne, ha az ügyazonosság kizárólag csak a teljesen egyforma tényállások esetében lenne megállapítható. Ehelyett az ügyazonosság tekintetében azok a hasonló tényállások vehetők figyelembe, amelyek a releváns jogkérdés megítélése szempontjából egyáltalán nem, vagy csupán jelentéktelen mértékben térnek el egymástól. Ha tehát a felmerülő azonos jogkérdés esetén a tényállások kizárólag nem fontos, mellékes elemekben mutatnak különbözőséget, akkor az ügyek azonosnak mondhatók. Mindig alapos vizsgálatot igényel annak megítélése, hogy az eltérő tényállási elemek érdemi relevanciával bírnak-e az eldöntendő jogkérdés szempontjából. {Jpe.II.60.008/2022/8., Indokolás [26]-[27]}

[21] A panaszos a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében megjelölte a Kúria Pfv.20.617/2021/5. számú, közzétett határozatát, állítva, hogy a felülvizsgálati kérelmével támadott jogerős határozat ettől jogkérdésben anélkül tért el, hogy az eltérés indokoltságát a Pp. 346. § (5) bekezdésének megfelelő módon kifejtette volna ítélete indokolásában. Ez az a referenciahatározat, amelyet a Pp. 409. § (3) bekezdésének alkalmazása során össze kellett vetnie az ítélkező tanácsnak a felülvizsgálat tárgyává tett jogerős bírósági határozattal annak elbírálásához, hogy valóban mutatkozik-e a két határozat között olyan, jogkérdésben való eltérés, amely megalapozza az érdemi felülvizsgálatot.

[22] A Kúria Pfv.20.617/2021. számú ügyében a felek között pénzügyi lízingszerződés jött létre, amelyen szerepelt a per alperesének mint lízingbevevőnek a névaláírása, azonban az nem tőle származott. A lízingszerződés feltételeit a lízingbeadó maradéktalanul teljesítette, a lízingbevevő részben: a szerződés szerinti lízingdíjakat kezdetben fizette, majd nem teljesítette. Ezért a lízingbeadó a szerződést felmondta és felszólította a lízingbevevőt a lízingtárgy birtokbaadására, továbbá hátralékos pénztartozása megfizetésére. Mivel a felszólítás nem vezetett eredményre, pert indított igényei bírósági úton történő érvényesítése iránt. Az alperes a perben azzal védekezett, hogy a lízingszerződést nem ő írta alá, ezért a felperes érvényesen létrejött szerződés nélkül szedte be tőle a lízingdíjakat, amelyek a részére visszajárnak (ennek érvényesítésére viszontkeresetet is előterjesztett).

Ezzel összefüggésben a felperes jogalap nélküli gazdagodására és jogkövetkezményként az eredeti állapot helyreállítására hivatkozott. Hozzátette, hogy a régi Ptk. 193. § (2) bekezdése alapján a dolog kiadását mindaddig megtagadhatja, amíg a felperes a birtoklással kapcsolatos igényeit nem elégíti ki. A perben beszerzett aggálytalan igazságügyi írásszakértői vélemények alapján megállapítható volt, hogy a lízingszerződésen szereplő névaláírás valóban nem a per alperesétől származik. Az alperest mind az első-, mind a másodfokú bíróság marasztalta a keresetben. Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria azt fejtette ki a jogerős ítélet hatályában fenntartó ítélete indokolásában, hogy a Hpt. nem zárja ki a képviselő útján való szerződéskötést, ezért az e törvény hatálya alá tartozó szerződések esetében is érvényesül a régi Ptk. 219. § (1) és (2) bekezdése. „A képviselt és a másik fél között kötelmet alapvetően csak a valódi képviselő jognyilatkozata keletkeztet. Az álképviselő cselekménye a [rég]i Ptk. 221. §-a szerint a képviseltet nem köti. A törvény azonban lehetővé teszi, hogy a képviselt akaratának utólagos kifejezésével jóváhagyja az álképviselő eljárását, és ezzel magára nézve kötelezőnek ismerje el a nevében tett jognyilatkozatot. Ilyen esetben az utólagos jóváhagyás folytán az álképviselő cselekményét úgy kell tekinteni, mintha már a nyilatkozat tételekor is rendelkezett volna képviseleti joggal. Jognyilatkozata tehát úgy minősül, mintha képviselő tette volna: kiváltja a joghatásokat a képviselt személynél. Az álképviselő nyilatkozatának jóváhagyása nincs alakszerűséghez kötve, az a képviselt részéről írásban, szóban vagy ráutaló magatartással egyaránt megtörténhet. Ráutaló magatartás lehet egyébeken mellett, ha az álképviselő által kötött szerződést a képviselt magára nézve kötelezőnek ismeri el azzal, hogy teljesíti az abból eredő kötelezettségeit (hasonlóan: Kúria Pfv.V.20.905/2013/5., megjelnt: BH2014. 303.).” E megfontolásokból azt a következtetést vonta le, hogy „a perbeli esetben is ez történt: az egyébként a szerződéskötés alkalmával jelen volt alperes helyett álképviselő írta alá az egyedi lízingszerződést, majd az alperes a lízingtárgyat e szerződésnek megfelelően átvette. Az alperes szerződéskötést követő magatartása arra utal, hogy a szerződést aláíró álképviselő eljárását jóváhagyta: az általa korábban indított perben a felek között létrejött szerződésre hivatkozott kereseti kérelmének megalapozásául; jelen volt a szerződés megkötésekor, a lízingelt gépjárművet maga vette át; éveken át teljesítette a szerződés szerinti lízingdíjakat; a hátralékos lízingdíjak megfizetésére történt felszólítást követően sem hivatkozott nyomban a szerződés érvénytelenségére, hanem alacsonyabb összegben meghatározott teljesítési lehetőséget kezdeményezett. A szerződési feltételeket tehát ismerte, azok a korábbi – általa aláírt – ajánlatkérésnek megfeleltek, emiatt ráutaló magatartásából megállapíthatóan jóváhagyta az álképviselő eljárását.”

[23] A jogegységi panasz alapjául szolgáló ügyben a másodfokú bíróság a Kúria Pfv.20.617/2021/5. számú ítéletére utalással kifejtette azt az álláspontját, hogy az általa elbírálendő esetben „nincs szó álképviseltről, mivel az ismeretlen harmadik személy az alperes névaláírását meghamisítva kötötte meg a szerződést. A szerződést tartalmazó okiratot nem írta alá az alperes nevében más személy, hanem az alperes nevét írta rá egy ismeretlen, így az okirat nem tekinthető aláírtnak sem az adós, sem az álképviselő által. Az álképviselő eljárásának utólagos jóváhagyása ehhez képest nem vizsgálható.” „Tekintettel arra, hogy a felek a Hpt. 210. §-ában megszabott írásbeli alak megsértésével kötöttek a szerződést, a szerződés a [rég]i Ptk. 217. § (1) bekezdése alapján érvénytelen. Érvénytelen szerződésre nem lehet jogot alapítani, ezért az elsődleges kereset alaptalan volt. Nem volt teljesíthető a felperes másodlagos keresete sem. Az érvénytelenség további jogkövetkezményei pedig – erre irányuló kereset hiányában – külön perben vonhatók le.”

[24] A felperes a felülvizsgálati és a felülvizsgálat engedélyezésére irányuló kérelmében arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság ítélete indokolatlanul („indokolás nélkül”) tért el a Kúria hivatkozott és az előbbieken ismertetett precedensértékű határozatától. A jogegységi panasszal támadott határozata meghozatala során az ügyben ítélező tanács arra a következtetésre jutott, hogy „a felperes által precedensként hivatkozott

határozat engedélyezési kérelemben megjelölt részeiben nem az adott ügy tényállása alapján felvetődött jogkérdésben hozott döntés elvi jelentőségű jogkérdésként megfogalmazott magja jelenik meg, hanem pusztán a felhívott jogszabályok törvényi tényállása, [...] önmagában már ezen okból nem lehet összevetni a jogkérdésben hozott döntéseket. Másrészt: a felülvizsgálattal támadott határozatban a másodfokú bíróság – indokolásának lényege szerint – abban a jogkérdésben foglalt állást, hogy álképviselő útján történő jognyilatkozattételnek minősül-e, ha harmadik személy nem a maga nevében teszi meg a jognyilatkozatot, nem a saját kézjeggyével látja el a szerződést, hanem arra a fél nevét írja rá (szabadkézi úton rámásolja). Döntésének elvi tartalma az, hogy aki a fél helyett a szerződést ilyen módon „aláírja”, az a személy nem álképviselőként jár el, amihez képest nem valósul meg álképviselés. Így nem vizsgálható az álképviselő eljárásának utólagos jóváhagyása, ezért a [régi] Ptk. 221. § (1) bekezdése ilyen tényállás mellett nem alkalmazható. Az adott ügyben tehát a másodfokú bíróság a szerződés létrejöttének fázisában, ahhoz kapcsolódva vizsgálta az aláírás kérdését és jutott arra az álláspontra, hogy a szerződési tartalom az okirat alapján nem állapítható meg. Ezzel szemben a Kúria a hivatkozott határozatában – a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva – a perbeli szerződés érvényességének kérdését [régi Ptk. 217. § (1) bekezdés] ítélte meg. Azt a jogkérdést bírálta el, hogy az adott esetben megvalósult-e a Hpt. 210. § (1) bekezdése szerinti követelmény, azaz az egyedi szerződés írásba foglalása azzal, hogy azt a szerződéskötés alkalmával jelen volt alperes helyett álképviselő írta alá, és az alperes az ő eljárását utóbb jóváhagyta. Döntésének elvi tartalma az, hogy a pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződés alaki okból nem érvénytelen, ha a fél a helyette és nevében azt aláíró álképviselő eljárását utóbb jóváhagyja.” Ezek figyelembevételével arra a következtetésre jutott, hogy „a felperes által a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében megjelölt jogkérdés nem azonosítható az általa hivatkozott határozatban megítélt jogkérdéssel, amire tekintettel a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítéleti rendelkezés nem tér el jogkérdésben a Kúria közzétett határozatának az engedélyezési kérelemben megjelölt részétől, így a felülvizsgálat engedélyezésének a Pp. 409. § (3) bekezdés szerinti feltétele nem áll fenn.”

[25] A panaszos az ismertetett, közzétett kúriai ítélet és támadott határozatként a felülvizsgálatot megtagadó, a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet ilyen módon elbíráló végzés összevetését kérte. Ez utóbbi határozat indokolása szerint a Kúria vizsgálta, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltér-e a felperes által megjelölt, közzétett kúriai határozattól, majd részletesen kifejtette, hogy a hivatkozott határozat azért nem alapozza meg a felülvizsgálat engedélyezését, mert a két ügy között nem áll fenn az ügyazonosságnak az a foka, amely mellett a jogkérdésben való eltérés vizsgálható lenne.

[26] A Jogegységi Panasz Tanács arról dönt, hogy azonos jogszabályi környezetben, a jogkérdés szempontjából releváns hasonló tények mellett jogkérdésben történt-e eltérés. A jogkérdésben való eltérést konkrét, az ügy érdemével összefüggésbe hozható jogértelmezések között kell igazolni. {Jpe.II.60.030/2023/11., Indokolás [41]}. Minthogy a Pp. 409. § (3) bekezdése is a jogegység biztosításának ezt a célját szolgálja, ezek a szempontok irányadóak a felülvizsgálat e jogszabályon alapuló engedélyezésére irányuló kérelem elbírálása során is. Ezért a Jogegységi Panasz Tanácsnak a jogegységi panasz keretei között azt kellett megvizsgálni, hogy helyes-e a felülvizsgálat megtagadásának ez a jogi indoka.

[27] A régi Ptk. 221. § (1) bekezdésének első mondata szerint, aki képviseleti jogkörét jóhiszeműen túllépi, vagy anélkül, hogy képviseleti joga volna, más nevében szerződést köt, és eljárását az, akinek nevében eljár, nem hagyja jóvá, köteles a vele szerződő félnek a szerződés megkötéséből eredő kárát megtéríteni. Az ilyen módon túlléphető képviseleti jogkört a régi Ptk. 219. § (1) bekezdése írja körül: más személy (képviselő) útján is lehet szerződést kötni, vagy más jognyilatkozatot tenni, kivéve, ha jogszabály szerint a

jognyilatkozat csak személyesen tehető meg. E jogszabályi rendelkezések értelmében a képviselet lényege, hogy a képviselő a jognyilatkozatot a képviselt nevében teszi meg, nem pedig képviseltként. Azaz, jognyilatkozatából kitűnik, hogy azt ő és nem az általa képviselt személy teszi meg, de az általa képviselt személy helyett jár el.

[28] A jogszabályi rendelkezésekből megállapítható, hogy a képviselet – már csak azért is, mert a kötelmi jog általános szabályai körébe tartozik – akár valódi, akár látszólagos, nem jogügyletspecifikus. Tehát lényegtelen, hogy kölcsönszerződés, vagy az ahhoz egyébként sok tekintetben hasonló pénzügyi lízingszerződés megkötéséhez kapcsolódik-e. Az a körülmény, hogy a jogerős ítélet indokolásában nem fejeződik ki *expressis verbis* egy szabatos, jogkérdésben való állásfoglalás, hanem csupán a megállapított történeti tények meghatározott törvényi tényállási elemek alá történő szubszumálása történik meg, még nem hiúsítja meg a határozatok jogkérdésben való összevethetőségét. A jogegységi panasz eljárás alapja a panaszban megjelölt ügyekben felmerült tényhelyzet, valamint annak anyagi jogi és eljárásjogi háttere. A vizsgálandó jogkérdés szempontjából ugyancsak nem minősül fajlagos különbségnek (*differencia specifikának*), hogy a más nevének aláírása utánzással történt-e vagy sem, az mennyire hasonlít a valódihoz, illetve, hogy ezt a tény – a kérelmekhez képest – a szerződés létrejöttének vagy érvényességének megállapíthatósága körében vizsgálta-e a bíróság.

[29] Az ügyszabályság szempontjából lényeges tényállási elemek a következők: mindkét esetben szerződés aláírásáról volt szó; mindkét esetben bizonyítást nyert, hogy az egyik szerződő fél névaláírása nem valódi, azaz nem tőle származik; egyik esetben sem derült ki, hogy az ő nevét ki írta alá és milyen jogi alapon. Mindezekhez képest a szerződést alá nem író fél a szerződést aláíró fél teljesítését mindkét esetben elfogadta, és a szerződés alapján rá háruló kötelezettségeket az abban foglalt feltételek szerint részben (jelentős részben) teljesítette is, méghozzá a szerződésben foglalt előírásoknak megfelelően. Mindkét esetben azt a jogkérdést vizsgálta az eljáró bíróság, hogy ezek a történeti tények szubszumálhatók-e az álképviselet törvényi szabályai alá. E vizsgálat eredményeként a két bíróság eltérő anyagi jogi következtetésre jutott. Közülük viszont a korábbi döntést meghozó bíróság a Kúria ítélező tanácsa volt, amelynek BHGY-ban közzétett határozatától való eltérés lehetősége törvényben korlátozott: a Kúria más ügyben ítélező tanácsa csak úgynevezett előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztését követően, a Jogegységi Panasz Tanács annak helyt adó határozata alapján térhet el, az alsóbb szintű másodfokú bíróság pedig akkor, ha az ellenkező álláspontját a Pp. 346. § (5) bekezdésének második mondata alapján megfelelően megindokolta. Ez utóbbi esetben is lehetőséget biztosít viszont a törvény a jogerős határozat felülvizsgálatára, méghozzá mérlegelést nem engedő módon [Pp. 409. § (3) bekezdés]. Ennek alapján, ha az ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér, a Kúria engedélyezi a felülvizsgálatot, mégpedig attól függetlenül, hogy a másodfokú bíróság mennyiben teljesítette a Pp. 346. § (5) bekezdésének második mondatába foglalt kötelezettségét.

[30] A panaszos által felülvizsgálni kért jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogkérdésben eltért a Kúria BHGY-ban közzétett határozatától. A felülvizsgálat engedélyezésére irányuló kérelem ezen alapult. A jogegységi panasszal támadott határozat az engedélyezésre irányuló kérelmet érdemben elbírállhatónak találta, azonban annak alaptalanságára, azaz arra következtetett, hogy az állított jogkérdésben való eltérés nem mutatható ki. A Bszi. 41/B. § (1) bekezdésére alapított kérelem érdemi elbírállása során a Kúriának ismét meg kellett vizsgálnia, hogy a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogkérdésben való eltérés megvalósult-e. Ennek eredményeként a Jogegységi Panasz Tanács a kifejtettek alapján a panasszal támadott határozatban foglaltaktól eltérő következtetésre jutott, megállapítva az eltérést. A panasszal támadott határozat nem az ügy érdemében foglalt állást, csak az állított jogkérdésben eltérés érdemi vizsgálhatóságának kérdésében. Minthogy ennek

hiányát nem formai okokra vezette vissza, hanem a jogkérdésben való eltérés hiányára, a jogegységi panasz eljárásban azt kellett megállapítani, hogy az eltérés orvoslására vagy annak indokoltsága megállapítására a jogegységi panaszt megelőző eljárásban annak ellenére nem került sor, hogy erre a fél kérelme egyébként törvényes lehetőséget kínált. Ezért a Jogegységi Panasz Tanács a Bszi. 41/D. § (2) bekezdése alapján a panasszal támadott határozatot hatályon kívül helyezte, és a Kúriának az ügyben eljáró ítélkező tanácsát a felülvizsgálati eljárás lefolytatására utasította.

[31] Ehhez képest a jogegységi panaszban hivatkozott további kúriai határozatoktól való eltérés érdemi vizsgálata már részleteiben szükségtelen volt.

[32] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa utal még arra is, hogy a Kúria P.VI. ítélkező tanácsa a Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontján alapuló előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő, mert jogkérdésben el kíván térni a Kúria – jelen ügyben is vizsgált – Pfv.20.617/2021/5. számú határozatától. A jogegységi panasz tanácstól megválaszolni kért jogkérdést a következőképpen fogalmazta meg: „Ha jogszabály ír elő alaki követelményt (írásba foglalási kötelezettséget), azonban a szerződést ismeretlen személy írja alá, aki nem a fél képviselőjében (hanem a fél helyett) lép fel és ír alá, az alaki hiba orvosolható-e a fél utólagos jóváhagyásával, az álképviselő szabályainak alkalmazásával?” Ez az eljárás a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa előtt jelenleg még folyamatban van Jpe.IV.60.006/2025. számon. A jogegységi panasz érdemi elbírálhatóságát azonban ez a körülmény nem akadályozta. A jogegységi panasz alapján mindössze azt kellett elbírálnia a Jogegységi Panasz Tanácsnak, hogy az ügyben helye van-e a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásának vagy sem. A tematikailag kapcsolódó előzetes döntéshozatali eljárás eredménye már az érdemi elbírálás során vehető figyelembe.

Elvi tartalom

[33] Megalapozott a jogegységi panasz, ha a Kúria ítélkező tanácsa a felülvizsgálatot azért tagadja meg, mert helytelenül ítéli meg a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet és a referenciahatározat közötti jogkérdésben való eltérést, ezért nem kerül sor az eltérés indokoltságának érdemi vizsgálatára.

Záró rész

[34] A Bszi. 41/D. § (4) bekezdése alapján a panasz elbírálásával összefüggésben felmerült költséget, így a megfizetett illetéket az állam viseli, ezért a panaszos az általa átutalással megfizetett 360.212 (háromszázhatvanezer-kétszáztizentkét) forint illeték visszatérítését az illetékes állami adóhatóságtól kérheti [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 80. § (1) bekezdés i) pont, 81. § (2) bekezdés].

[35] A panaszos a jogegységi panasz eljárásra költséget nem igényelt, ezért a Kúriának erről rendelkeznie nem kellett. Az ellenérdekű fél nyilatkozata eredménytelen volt, ezért annak előterjesztésével felmerült költségigényt nem érvényesíthet.

[36] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2025. június 16.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, Dr. Balogh Zsolt Péter s.k. bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Kurucz Krisztina s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Tanczos Rita bíró helyett